

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Жань Хо «Логістичне управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент

1. Актуальність теми

В умовах посилення міжнародної конкуренції, трансформації ланцюгів постачання внаслідок геополітичних потрясінь останніх років та прискореної цифровізації бізнес-процесів, саме логістична складова стає критичним фактором забезпечення конкурентоспроможності підприємств на міжнародних ринках. Дисертант цілком обґрунтовано визначає проблематику інтеграції логістичного управління в систему забезпечення міжнародної конкурентоспроможності як таку, що потребує нових теоретико-методичних підходів та інструментарію. Автор справедливо акцентує увагу на тому, що традиційні моделі логістичного управління, орієнтовані переважно на мінімізацію витрат та оптимізацію операційної ефективності, виявилися недостатньо адаптивними до турбулентного зовнішнього середовища та не забезпечують необхідного рівня стійкості конкурентних позицій підприємств на міжнародних ринках. Жань Хо зосереджує увагу на відсутності цілісного теоретико-методичного підходу до організації логістичного управління, який би поєднав динамічність конкурентного середовища, специфіку міжнародних операцій, вимоги сталого розвитку та необхідність випереджаючої адаптивності підприємства. Наявні дослідження здебільшого розглядали логістику та міжнародну конкурентоспроможність як окремі, хоча й пов'язані, сфери управління, не пропонуючи механізмів їх синергетичної інтеграції. Дисертант обґрунтовано вказує на прогалину в теоретичному обґрунтуванні впливу логістичних інновацій на формування довгострокових конкурентних переваг підприємств на глобальних ринках. Також залишається недостатньо дослідженою проблематика оцінювання ефективності логістичного управління саме в контексті підвищення саме міжнародної конкурентоспроможності, а не лише операційної ефективності.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано на кафедрі обліку і фінансів Національного

технічного університету «Харківський політехнічний інститут» у межах тем «Дослідження стратегічного управління виробничим потенціалом на засадах фінансового контролінгу» (№ ДР 0120U100573) та «Удосконалення організаційно-методичного забезпечення обліку, аналізу та аудиту ефективності використання ресурсів підприємств» (№ ДР 0121U109165).

3. Аналіз змісту дисертації. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків і офіційних документів щодо впровадження результатів дослідження. Загальний обсяг дисертації становить 354 сторінки. Дисертація містить 27 таблиць, 35 рисунків, 9 додатків на 136 сторінках, список використаних джерел з 360 найменувань на 34 сторінках.

У вступі до дисертаційної роботи обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформовано його мету та завдання, об'єкт та предмет, конкретизовані методи його проведення, а також отримані елементи наукової новизни. Визначений особистий внесок здобувача, наведені дані про апробацію, публікації, структуру та обсяг роботи.

У першому розділі (стор. 12–60) дисертант детально розкрив еволюцію поняття міжнародної конкурентоспроможності та обґрунтував місце логістики як засобу доставки конкурентних переваг. Спершу проаналізовано теоретико-концептуальні підходи до управління міжнародною конкурентоспроможністю у глобалізованому середовищі (стор. 12-28), далі систематизовано особливості логістичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства в умовах високої конкуренції (стор. 28-48) та завершено авторською концепцією розбудови системи логістичного управління динамічними здібностями підприємства з виокремленням методичних вимоги до її реалізації (стор. 48-60). В даному розділі доведено, що конкурентоспроможність постає емерджентним результатом синергії логістики й динамічних здібностей.

У другому розділі (стор. 62–119) виконано діагностику логістичних передумов конкурентного розвитку. Спершу досліджено стан і тенденції логістичної складової зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств (стор. 62-77), далі виокремлено галузеві (машинобудування) та інфраструктурні бар'єри й драйвери конкурентоспроможності на

національних і зовнішніх ринках (стор. 77-92), після чого запропоновано методичку інтегрального оцінювання рівня логістизації діяльності підприємства та визначення його впливу на міжнародну конкурентоспроможність (стор. 92-119). Результатом проведених емпіричних розрахунків є демонстрація того, як інтегральні показники логістичних і позалогістичних динамічних здібностей можуть скласти основу позиціонування підприємства на стратегічній площині логістичної підтримки конкурентних переваг.

Третій розділ (стор. 123–179) присвячено розробці методичного інструментарію підсилення міжнародної конкурентоспроможності через раціоналізацію логістичного управління нею. Для цього удосконалено стратегічний процес формування об'єкта управління, який інтегрує логістичні й позалогістичні здібності підприємства (стор. 123-143) та запропоновано орієнтований на онтологічне моделювання підхід до управління рівнем логістизації (стор. 143-165). Заслужують на уваги методичні положення підтримки управлінських рішень щодо вибору джерел ресурсних постачань (стор. 165-178). Запропонований комплекс авторських пропозицій дозволяє не лише оцінити, а й забезпечити адаптивне підсилення синергію динамічних здібностей підприємства, залученого до міжнародних ланцюгів постачань.

У висновках здобувачем узагальнено отримані результати дисертаційної роботи та підтверджено послідовне вирішення всіх поставлених завдань.

4. Наукова новизна одержаних результатів

Під час розроблення положень дисертаційної роботи Жань Хо застосував загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, що дало змогу повною мірою довести початково встановлені гіпотези та обґрунтувати положення новизни. Наукова новизна результатів дисертаційної роботи Жань Хо полягає в розробці, удосконаленні та обґрунтуванні теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо організації логістичного управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Особисто здобувачем отримано наступні результати:

– удосконалено теоретичні положення формування системи логістичного управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства, відмінність яких полягає у розгляді логістики як засобу збільшення швидкості доставки конкурентних переваг, виокремленні логістичних динамічних здібностей в рамках структуризації предметної області управління конкурентоспроможністю,

орієнтуванні керівних впливів на появу емерджентних ефектів від сполучення методів управління логістикою та конкурентоспроможністю, що дозволяє досягти адаптивності конкурентного позиціонування підприємства через оптимізацію логістичних операцій та раціоналізацію диспетчеризації ланцюга постачань з використанням цифрових інструментів;

– удосконалено процедуру оцінювання рівня логістизації діяльності підприємства та визначення впливу такого рівня на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства, відмінність якої полягає у диференціації напрямів оцінювання з подальшим матричним співвіднесенням інтегральних показників, розрахованих на основі нечіткого логічного висновку з кількісних (характеризують результативність управління поточковими процесами підприємства) та якісних (визначають ступінь логістизації елементів системи управління) оцінок, що дозволяє обґрунтовувати сценарії поведінки в функціональних областях логістики;

– удосконалено методичні положення реалізації стратегічного вибору щодо варіантів конкурентної поведінки підприємства в функціональних областях логістики, які на відміну від відомих базують такий вибір на застосуванні об'єднаного з архітектурою бізнес-процесів картування конкурентних переваг підприємства, поданих у вигляді динамічних здібностей, онтологічному моделюванні узгодженості об'єктів логістичного управління з методами зміни їх цільового стану та конструюванні орієнтованого на визначену конкурентну поведінку логістичного ланцюга, встановлення функціональності якого через запити до онтологічної моделі дозволяє розвинути методичне забезпечення орієнтованого на знання логістичного контролінгу конкурентоспроможності;

– набув подальшого розвитку методичний підхід щодо підтримки конкурентоспроможності через управління рівнем логістизації діяльності підприємства, відмінність якого полягає в визначенні за допомогою позиціонування на площині логістичної підтримки динамічних здібностей зон синергетичного підсилення конкурентоспроможності підприємства, узгодженні результатів стратегічного вибору конкурентної поведінки з інструментами логістики, які спрямовані на досягнення заданих значень індикаторів логістичного контролінгу, та застосуванні референтного переліку альтернатив деталізації конкурентної стратегії, наявність якого дозволяє оптимізувати

міжнародну виробничо-логістичну мережу за критерієм збільшення рівня її конкурентоспроможності;

– набули подальшого розвитку методичні положення щодо підтримки прийняття рішень в логістичному управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємства при виборі джерел ресурсних постачань, що на відміну від існуючих підходів, враховує наростання гостроти міжнародної конкуренції на ресурсних ринках через диференціацію критеріїв та процедур вибору постачальників за ознаками релевантності ресурсів у виробничому процесі та питомих логістичних витрат, що дозволяє врахувати рівень логістизації діяльності підприємства.

Положення наукової новизни у дисертаційній роботі сформульовані належним чином, характеризуються високим ступенем обґрунтованості та свідчать про значний рівень наукового пізнання авторки.

5. Достовірність отриманих результатів та висновків

Достовірність отриманих результатів забезпечується коректною постановкою задачі, мети та завдань дисертаційної роботи, які розв'язуються послідовно та аргументовано. Достовірність наукових положень підтверджується коректним застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів дослідження, а саме: абстрагування, аналіз і синтез, теоретичні узагальнення, факторний аналіз, таксономія, поліноміальні трендові лінії, лінгвістичні змінні і нечіткий логічний висновок, стандарти моделювання бізнес-процесів серії IDEFX, онтологічне моделювання в системі Protege, аналізу ієрархій, графічний, матричний та побудови радарів.

6. Практична цінність одержаних результатів та рекомендації щодо їх подальшого використання

Методичні розробки та рекомендації здобувачки щодо організації логістичного управління міжнародною конкурентоспроможністю мають практичну цінність, що підтверджується їх впровадження в діяльність ПАТ «Світло шахтаря» (м. Харків, довідка від 21.01.2025 р.), Emerdgence International LTD (м. Лондон, довідка № 0106/0016 від 21.06.2024 р.), ТОВ «Науково-виробнича компанія «Інноваційні нафтогазові технології» (м. Харків, довідка №2506/2024 від 25.06.2024 р.). Окремі розробки дисертанта впроваджені у

навчальний процес Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (акт від 05.03.2025 р.), в якому їх застосовано для покращення методичного забезпечення за дисциплінами «Операційний менеджмент», «Управлінські рішення», «Управління результативністю».

7. Оформлення дисертації, дотримання вимог академічної доброчесності та повнота викладення наукових положень та результатів в опублікованих працях

Дисертаційна робота Жань Хо має логічну структуру. Основні висновки і рекомендації повністю корелюють з поставленими завданнями. У дисертації не виявлено порушень академічної доброчесності, а також відсутні текстові запозичення і використання наукових результатів інших науковців без посилань на відповідні джерела.

Обсяг оприлюднення результатів дисертації в наукових працях відповідає вимогам МОН. Загальні положення, зміст дисертації та основні результати дисертаційного дослідження відображено у 11 наукових працях, зокрема в 6 статтях у наукових фахових виданнях України та на 5 науково-практичних конференціях різних рівнів.

8. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи

При загальній позитивній оцінці якості проведеного дисертаційного дослідження, слід виділити деякі дискусійні моменти, що потребують додаткових уточнень та пояснень від здобувача.

1. У першому розділі (стор. 16–27) дисертант проводить глибокий аналіз різноманітних теоретичних підходів до визначення сутності конкурентоспроможності підприємства. Однак, залишається не до кінця обґрунтованим вибір саме авторської інтегральної концепції як основи для подальшого дослідження.

2. У роботі згадується доцільність використання концепції SCOR (стор. 112), однак запропонована система оцінювання (додаток К) побудована на власному наборі індикаторів, а не на ієрархії метрик SCOR. Дискусійним є питання переваг авторського підходу порівняно з використанням загальноновизнаної та стандартизованої моделі SCOR, яка дозволяє проводити порівняльний аналіз (бенчмаркінг) з іншими підприємствами та галузями

3. При скороченні масиву показників для проведення факторного аналізу (стор. 99-105) автор відкидає змінні з високою кореляцією, однак не обґрунтовує вибір порогового значення 0,7 і не перевіряє можливий ефект мультиколінеарності у фінальній моделі факторного аналізу. Також опис фазифікації інтегральних індексів у середовищі Fuzzy Logic Toolbox (стор. 117-119) доречно було б розширити аналізом чутливості до зміни функцій приналежності чи правил виведення.

4. У підрозділі 3.1 (с. 127) автор зазначає, що модель поточкових процесів на верхньому рівні має співпадати з описом динамічних здібностей. Проте в роботі недостатньо деталізовано, як саме відбувається ця декомпозиція: яким чином абстрактна «динамічна здібність» (наприклад, «здатність до інновацій») розкладається на конкретні, вимірювані бізнес-процеси (наприклад, «Процес НДОКР», «Процес патентування», «Процес впровадження інновацій у виробництво»), і як цей зв'язок формалізується в запропонованій онтологічній моделі.

5. У третьому розділі представлено онтологічну модель (стор. 134-137) та модель лінійного програмування (стор. 167). Проте, не до кінця розкрито механізм їхньої інтеграції. Зокрема, потребує пояснення, як саме результати якісного стратегічного вибору, зробленого за допомогою SPARQL-запитів до онтології, трансформуються у кількісні зміни параметрів та обмежувальних умов (наприклад, бюджету на інновації v_{jt} або коефіцієнтів використання потужностей a_{ij}) в оптимізаційній задачі.

Наявність вищезазначених зауважень не змінює позитивне враження від роботи та не зменшує науково-практичної значущості дисертаційної роботи.

9. Висновки

Дисертаційна робота Жань Хо виконана на високому науково-теоретичному рівні, а отримані в процесі дослідження наукові результати характеризуються елементами наукової новизни та мають практичну цінність. Дисертація є цілісною та завершеною роботою, виконаною автором самостійно згідно до встановленої мети та визначених завдань дослідження. Зазначені дискусійні положення та зауваження не зменшують цінності результатів дисертаційної роботи. Тема дослідження відповідає галузі знань 07 – «Управління та адміністрування» та спеціальності 073 – «Менеджмент».

З огляду на актуальність теми дисертації, обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їхню новизну та практичну цінність, повноту викладу в наукових публікаціях, відсутність порушень академічної доброчесності, вважаю, що дисертаційна робота «Логістичне управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства» відповідає вимогам 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціальної вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 та вимогам до оформлення дисертації МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор, Жань Хо, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва,
торгівлі і логістики
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»

[Handwritten signature]

Інна ІППОЛІТОВА

*Підпис к.е.н., доц.
доцентка кафедри
підприємства,
торгівлі і логістики
Інки ІППОЛІТОВОЇ
засвідчую*

*Професор
Руслан МІГУЦЕНКО*